

Foto Martin Hederskog

TA HAND OM SKOGENS VATTEN

- Återskapa vatten genom att restaurera våtmarker och plugga diken på lämpliga marker.
- Avstå från nydikning och dikesrensning där behovet är litet.
- Lämna lövrika kantzoner längs vatten för stabilare mikroklimat, lägre erosion, mindre igenväxning och ett rikare fisk- och djurliv.
- Undvik körskador på dikeskanter, svämplan och våtmarker genom planerad körning och överfarter.
- Återvät övergivna dikade torvmarker.
- Följ målbilder för god miljöhänsyn i skogsbruket.

I Grip on Life arbetar myndigheter, skogsägorföreningar och intresseorganisationer tillsammans för att värna och utveckla värdefulla vattendrag och våtmarker i skogslandskapet. Detta genom förbättrad samverkan, utveckling och kunskapsdelning gällande skogsbruk, skogsskötsel och restaurering av vattendrag och våtmarker.

Genom att bidra med ny kunskap och nya metoder vill vi säkra framtiden för bäckar, älvar, sjösystem och våtmarker. Målet är att förbättra miljön och förutsättningarna för djur och växter som lever i vattendrag och våtmarker i skogslandskapet, samtidigt som vi kan fortsätta använda skogens naturresurser på ett hållbart sätt.

Grip on Life IP pågår från år 2018 fram till år 2025. Projektet har fått pengar från EU:s miljöprogram LIFE IP, Havs- och Vattenmyndigheten samt Naturvårdsverket.

 www.griponlife.se

Länsstyrelsen
Kalmar län

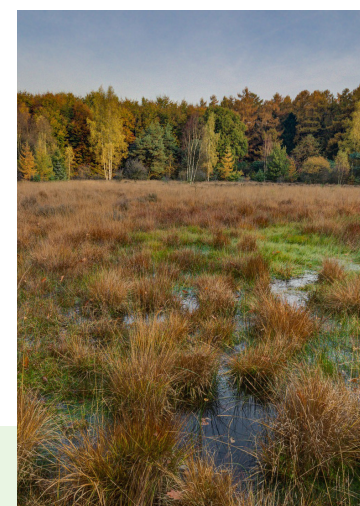
With the contribution of the LIFE Programme of the European Union

Denna folder är framtagen av Länsstyrelsen Kalmar län. Foto på framsidan av denna folder samt illustration på denna sida Pixabay.
Tryckt hos Kalmar Kuvert Sweden AB, 2021. Svanenmärkt trycksak, 3041 0993. FOL2111_01

NYTTOR FRÅN VÅTMARKER I SKOGLANDSKAPET

När du plockar bär, paddlar, äter fisk eller njuter av en skogspromenad tar du del av naturens tjänster. Dessa nyttor, eller ekosystemtjänster, är produkter och tjänster från naturens ekosystem som bidrar till människans välfärd och livskvalitet.

Klimatreglering och kolinlagring

Våtmarker påverkar lokalklimatet genom att de reglerar temperatur och luftfuktighet. De binder även in och lagrar stora mängder kol. Torvmarker innehåller dubbelt så mycket inlagrat kol som den totala skogsbiomassan. Detta trots att torvmark endast täcker tre procent av jordens landyta. Dikade våtmarker kan avge klimatgaser som koldioxid och metan. Om dikad torvmark återställs till våtmark minskar utsläppen av växthusgaser. Minskningen är störst vid återvätning av näringsrik torvmark i södra Sverige.

Allt hänger ihop

De nyttor vi får från våtmarker och svämplan i skogslandskapet är många. De blöta miljöerna bidrar till klimatreglering och kolinlagring, biologisk mångfald, rening och reglering av vatten, pollinering, samt friluftsliv och rekreation. En jämnare tillgång på markvatten kan vara positivt för skogsproduktionen och ett varierat och blötare landskap minskar risken för skogsbränder. Förr användes ofta kärr och mader i bebodda trakter som slåtter- eller betesmarker och vi kan fortfarande se spår av denna användning som en påminnelse om svunna tider. Bakom varje ekosystemtjänst finns mängder av sammanlänkade processer mellan olika arter och organismer. I naturens ekosystem hänger allt ihop.

Biologisk mångfald

Gemensamt för alla former av vattenmiljöer i landskapet är att de har en stor betydelse för djur- och växtlivet och bidrar till den biologiska mångfalden. I och vid våtmarker finns många arter av insekter, kärlväxter, mossor, groddjur och fåglar. Våtmarker av olika typ och läge fyller olika funktion som uppväxt-, reproduktions-, och födosöksområde samt rastplatser för flyttande arter som fåglar. Våtmarker har många olika livsmiljöer, vilket gör att flera arter trivs där.

Rening och reglering av vatten

Våtmarker renar vattnet från näringsämnen, partiklar och humusämnen — de är naturens reningsverk. Våtmarksvegetationen tar upp näringsämnen och håller kvar partiklar. De är också livsmiljö för bakterier som omvandlar kväve till kvävgas.

Våtmarker kan också fördröja vattnets flöde i landskapet, vilket minskar risken för översvämningar och vattenbrist nedströms.

Pollinering

Pollinering är en förutsättning för många växters befruktning och därmed för många av de grödor, frukter, bär och grönsaker som vi odlar. Vid vatten finns ofta lämpliga livsmiljöer för pollinatörer med blommande träd, buskar och växter. Ett exempel är vide (Salix) som blommar tidigt på våren och förser insekter med nektar när de vaknar ur vinterdvalan. Våtmarker och skog har bl. a. en stor betydelse för ovanliga blomflugor vars livscykel är beroende av död ved.

Friluftsliv och rekreation

Ekosystemtjänsterna friluftsliv och rekreation uppkommer när vi söker oss till naturen för återhämtning, avkoppling eller upplevelser. Här känner vi oss mindre stressade, vi blir också friskare och gladare. Våtmarker berikar skogslandskapet med mångfald och variation i både landskapsbild och artrikedom, vilket lockar människor ut i skogen. Exempel på friluftaktiviteter som är knutna till våtmarker är att skåda fågel vid mossar och myrar, spana groddjur vid kärr och småvatten eller fiska.